Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i (AEDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i (AEDÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16708

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i (AEDÖ), ebeveynlerin çocuklar?na yönelik davran?? kal?plar?n? ve tutumlar?n? de?erlendirmek amac?yla Türkçe'ye uyarlanm?? (Çekiç vd., 2018) psikometrik bir araçt?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründe ebeveynlik rollerine ili?kin davran??lar? ölçmede geçerli ve güvenilir oldu?unu göstermektedir. AEDÖ, toplam 35 maddeden ve be? ayr? alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar hem olumlu (çocukla ilgilenme, olumlu ebeveynlik) hem de olumsuz (zay?f ebeveyn takibi, tutars?z disiplin, dayakla cezaland?rma) ebeveynlik davran??lar?n? kapsamaktad?r. Ölçek, özellikle çocuklar?n?n psikolojik belirtileri nedeniyle dan??ma merkezlerine ba?vuran klinik gruplar?, normal popülasyondan ay?rt etme yetene?i aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i, AEDÖ, Ebeveyn Davran??lar?, Ebeveynlik, Disiplin, Ölçek Uyarlama, Çocuk Psikolojisi, Türkiye.

Yazarlar

Ali Çekiç (Sorumlu Yazar), Fatih Türk, Ali Bu?a, Zehra Hamamc?.

Amaç

Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i'nin temel amac?, ebeveynlerin çocuklar?na kar?? sergiledikleri davran?? biçimlerini, özellikle de disiplin ve ilgi düzeylerini, kültürel olarak geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?, Türk kültüründeki ebeveynlik tutumlar?n?n bilimsel ara?t?rmalarda ve klinik uygulamalarda sistematik olarak de?erlendirilmesine olanak tan?maktad?r.

Ölçek, özellikle klinik ba?lamda, çocuklar?n?n psikolojik belirtileri nedeniyle dan??ma veya tedavi arayan ebeveynlerin, daha olumlu ebeveynlik tutumlar?na sahip oldu?u dü?ünülen normal popülasyondan ayr?m?n? yapabilmek için tasarlanm??t?r. Bu ayr?m, ebeveynlik müdahalelerinin hedef gruplar?n? belirlemede kritik öneme sahiptir.

Yap?

AEDÖ, ebeveynlik davran??lar?n?n be? temel boyutunu ölçmektedir. Bu boyutlar, ebeveyn-çocuk ili?kisinin farkl? yönlerini temsil eden 35 maddeye da??lm??t?r. Ölçek, hem yap?c? hem de sorunlu ebeveynlik stratejilerini bir arada de?erlendirerek kapsaml? bir profil sunmay? hedefler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü be? alt boyut ?unlard?r:

Çocuklarla ?lgilenme: Ebeveynin çocu?un ya?am?na ve duygusal ihtiyaçlar?na gösterdi?i pozitif ilgiyi ve kat?l?m? ölçer.
Olumlu Ebeveynlik: Çocu?un olumlu davran??lar?n? peki?tiren ve destekleyen stratejileri kapsar.
Zay?f Ebeveyn Takibi: Ebeveynin çocu?un nerede oldu?unu, kimlerle zaman geçirdi?ini ne kadar takip etti?ini gösteren, gözetim eksikli?ini temsil eden boyuttur.
Tutars?z Disiplin: Ebeveynin disiplin kurallar?n? ve sonuçlar?n? tutarl? bir ?ekilde uygulamadaki ba?ar?s?zl???n? veya dalgalanmalar?n? ölçer.
Dayakla Cezaland?rma: Fiziksel ceza yöntemlerine ba?vurma s?kl???n? ve e?ilimini de?erlendirir.

Geçerlik

AEDÖ'nün Türk kültüründe geçerlik çal??mas?, klinik ve normal gruplar?n ölçekten elde ettikleri puanlar?n kar??la?t?r?lmas? yoluyla gerçekle?tirilmi?tir. Çocuklar?n?n psikolojik sorunlar? nedeniyle dan??ma merkezlerine ba?vuran ebeveynler (klinik grup) ile ba?vurmayan ebeveynler (normal grup) aras?ndaki ortalama puan farkl?l?klar? incelenmi?tir.

Yap?lan kar??la?t?rmal? analizler sonucunda elde edilen t de?erlerine ili?kin etki büyüklükleri (Cohen'in d de?eri), ölçe?in ay?rt edicili?ini desteklemektedir. Çocukla ?lgilenme ve Olumlu Ebeveynlik alt boyutlar?nda etki büyüklükleri mükemmel düzeyde bulunmu?tur. Tutars?z Disiplin ve Dayakla Cezaland?rma alt boyutlar?nda orta düzeyde etki büyüklükleri gözlenirken, Zay?f Ebeveyn Takibi alt boyutu için küçük düzeyde bir etki büyüklü?ü tespit edilmi?tir. Bu bulgular, AEDÖ'nün, olumlu ebeveyn tutum ve davran??lar?na sahip ebeveynleri, sorunlu davran??lara sahip ebeveynlerden ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini kan?tlamaktad?r. Bu sonuçlar, ölçe?in Türkçe versiyonunun yap? geçerli?inin önemli bir kan?t? olarak kabul edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?lar? hesaplanarak yap?lm??t?r. AEDÖ alt boyutlar?n?n iç tutarl?l?k katsay?lar? .46 ile .77 aras?nda de?i?mektedir. Ölçe?in toplam puan?na ili?kin iç tutarl?l?k katsay?s? (genel Cronbach alfa de?eri) ise .70 olarak hesaplanm??t?r.

Literatürde belirtildi?i gibi (Can, 2014; ?eker & Gençdo?an, 2014), Cronbach alfa de?erinin madde say?s?na ba?l? olmas? ve 10'dan az madde içeren alt boyutlarda dü?me e?ilimi göstermesi mümkündür. Buna ra?men, elde edilen genel güvenirlik de?eri (.70), AEDÖ'nün Türk kültüründe anne babalar?n ebeveynlik davran?? kal?plar?n?n güvenilir bir ?ekilde belirlenmesinde kullan?labilecek yeterlilikte bir ölçme arac? oldu?unu göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?, orijinal ölçek yap?s?n? koruyarak be? faktörlü bir yap? sergilemektedir. Bu yap?, 35 maddenin be? ayr?, teorik olarak anlaml? alt boyuta ayr?ld???n? do?rulamaktad?r. Bu faktör yap?s?, ebeveynlik davran??lar?n?n karma??k do?as?n?, pozitif ve negatif boyutlar üzerinden ayr??t?rarak ölçme imkan? sunar.

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: 5 alt boyut ve 35 madde içeren kendini de?erlendirme ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler (Anne ve Babalar)

Ya? Grubu: Belirtilmemi?tir (Çocuklar?n?n psikolojik belirtileri olan ebeveynler hedeflenmi?tir).

Popülasyon Detaylar?: Klinik (dan??ma merkezlerine ba?vuran) ve normal (ba?vurmayan) örneklem gruplar?.

Test Metodolojisi: Kendini Bildirim Ölçe?i (Likert tipi derecelendirme beklenmektedir, ancak derecelendirme bilgisi kaynakta yer almamaktad?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2018

Sorumlu Yazar ?leti?im Bilgisi: alicekic@gantep.edu.tr

Kaynaklar

Çekiç, A., Türk, F., Bu?a, A. ve Hamamc?, Z. (2018). Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17* (66), 728-743. doi: 10.17755/esosder.355515

Can, A. (2014). Nicel bilimsel ara?t?rmalar?n temelini olu?turan istatistiksel geçerlilik ve güvenilirlik. *Kastamonu E?itim Dergisi, 22* (1), 1-14.

?eker, H. & Gençdo?an, B. (2014). *Psikolojide ve E?itimde Ölçme Arac? Geli?tirme.* Ankara: Pegem Akademi.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: alabama-ebeveyn-davranislari-olcegi-aedo-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Alabama Ebeveyn Davran??lar? Ölçe?i (AEDÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Çocuklarla ?lgilenme (10 madde)
Olumlu Ebeveynlik (6 madde)
Zay?f Ebeveyn Takibi (10 madde)
Tutars?z Disiplin (6 madde)
Dayakla Cezaland?rma (3 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM